Vlaams Parlement

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 654
van **LORIN PARYS**
datum: 12 mei 2021

---

aan **WOUTER BEKE**
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Gemeenschapsinstellingen - Suïcidepogingen

Op 31 maart 2021 werd in de commissie Welzijn het jaarverslag van de Commissie van Toezicht voor jeugdinstellingen (Cvtj) besproken. Een van de aanbevelingen van de commissie aan de gemeenschapsinstellingen is om meer in te zetten op suïcidepreventie. Er is nood aan een suïcidepreventiebeleid met een suïcidepreventiedraaiboek en gepaste begeleiding van jongeren en medewerkers.

De Kinderrechtencommissaris kon echter niet antwoorden op de vraag over het aantal suïcidepogingen die in de gemeenschapsinstellingen ondernomen worden.

1. Kan de minister een overzicht geven van het aantal suïcidepogingen die in de gemeenschapsinstellingen ondernomen werden in de laatste vijf jaar, inclusief 2020? Graag een opdeling per jaar, per instelling en per geslacht en leeftijd van de jongere in kwestie.
2. Kan de minister een overzicht geven van het aantal suïcidepogingen die ondernomen werden door jongeren die in een gemeenschapsinstelling verblijven terwijl ze op bezoek waren bij hun context in de laatste vijf jaar, inclusief 2020? Graag een opdeling per jaar, per gemeenschapsinstelling en per geslacht en leeftijd van de jongere in kwestie.
3. Welke acties worden er in de gemeenschapsinstellingen ondernomen indien een jongere een suïcidepoging onderneemt? Welke zorg wordt geboden aan de jongeren uit de leefgroep en de opvoeders?
4. De Cvtj beveelt aan om een suïcidepreventiebeleid uit te werken in de gemeenschapsinstellingen.

   Hoe ziet de minister dat concreet? Welke acties zal hij ondernemen om de gemeenschapsinstellingen hierin aan te sporen?
5. Kan de minister een overzicht geven van het aantal afzonderingen in de gemeenschapsinstellingen in de laatste vijf jaar, inclusief 2020? Graag een opdeling per jaar, per instelling en per geslacht en leeftijd van de jongere in kwestie.
6. Kan de minister een overzicht geven van het ziekteverzuim voor de jaren 2019 en 2020 in de gemeenschapsinstellingen? Graag een overzicht per jaar, per maand, per gemeenschapsinstelling en per campus en per type functie van de personeelsleden.

WOUTER BEKE
VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

ANTWOORD
op vraag nr. 654 van 12 mei 2021
van **LORIN PARYS**

1-2. Er worden geen cijfers bijgehouden van suïcidepogingen in de gemeenschapsinstellingen of cijfers van suïcidepogingen ondernomen door jongeren die in een gemeenschapsinstelling verblijven terwijl ze op bezoek waren bij hun context. De cijfers die we ter beschikking hebben, gaan over de suïcidepogingen die aangemeld worden bij de spoeddiensten. Het zijn de spoeddiensten die zorgen voor de input van de registratiegegevens. In 2020 werkten 36 Vlaamse ziekenhuizen mee aan dit registratieproject.

3. Voor de aanpak bij een suïcidepoging worden de gemeenschapsinstellingen ondersteund door de suïcidepreventiewerkers van de Centra voor Geestelijke Gezondheidzorg (CGG-SP).

   Indien een jongere een poging onderneemt, wordt er allereerst gekeken of er medische zorgen nodig zijn. Nadien wordt een plan op maat van de situatie uitgewerkt om zowel de zorg voor de suïcidepoger, de jongeren van de leefgroep alsook de betrokken begeleiders te ondersteunen.

   Voor de suïcidale persoon wordt er bekeken welke suïcidespecifieke interventies nodig zijn (bijvoorbeeld: herhaalde risico-inschattingen, opmaken van een safetyplan, afspraken rond veiligheid, betrekken van naasten zoals ouders, samenwerken met andere hulpverlening).

   Afhankelijk van de impact op de leefgroep kan er een groepsgesprek ingepland worden. De begeleiders zijn extra alert voor de risicojongeren die aanwezig kunnen zijn. Indien er suïcidaliteit aanwezig is bij de jongeren wordt er opnieuw een plan op maat uitgewerkt volgens de 4 basisprincipes: contact maken, zorgen voor veiligheid, naasten betrekken en continuïteit van zorg.

   De begeleiders die betrokken waren bij het incident kunnen terecht bij het eigen team, het opvangteam, de centrumverantwoordelijke, directie of externe hulpverlening. Dit op maat van de specifieke noden.

4. Vanuit het Vlaamse preventieve gezondheidsbeleid onderschrijven we het belang van een suïcidepreventiebeleid in gemeenschapsinstellingen. Er worden reeds verschillende acties en initiatieven ondernomen.

   In alle gemeenschapsinstellingen zijn er trajecten lopende in samenwerking met de CGG-SP. Er wordt ingezet op vorming van werknemers en het ontwikkelen van een aangepast suïcidepreventiebeleid binnen de instelling.

   In een beleidstraject wordt een suïcidepreventiedraaiboek ontworpen, aangepast aan de mogelijkheden van de organisatie. Een draaiboek bevat richtlijnen die een houvast kunnen bieden wanneer men in de organisatie geconfronteerd wordt met een zelfmoord of zelfmoordpoging. Hierbij is zowel aandacht voor het ondersteunen van de suïcidale persoon en zijn of haar omgeving, als voor de betrokken organisatie en haar werknemers. Een suïcidepreventiebeleid bevat ten minste deze vier luiken: (1) vroegdetectie en -interventie, (2) acute suïcidedreiging, (3) opvang na een

suïcidepoging, (4) opvang na een suïcide. Elk luik bevat concrete afspraken over coördinatie, communicatie, handelingsrichtlijnen en aandachtspunten voor evaluatie.

Na een suïcide kan vanuit de instelling ook beroep worden gedaan op de expertise van Werkgroep Verder na Zelfdoding, een deelwerking van onze partnerorganisatie voor suïcidepreventie het Vlaams Expertisecentrum Suïcidepreventie (Vlesp). In samenwerking met CGG-SP bieden zij vorming aan over rouwen na zelfdoding. De CGG-SP medewerkers staan ook in voor consult en advies.

5. Onderstaande tabellen bevatten een overzicht van het aantal afzonderingen in de gemeenschapsinstellingen in de laatste vijf jaar, opgesplitst naar leeftijd, geslacht en campus.

   Van 2016 tot 2019 werd in het registratiesysteem gewerkt met de termen' afzondering' en 'isolatie'. Vanaf 2020 wordt alles geregistreerd onder de term afzondering waarbij isolatie geplaatst is onder de noemer 'afzondering in veilige kamer' zoals ook te zien is in onderstaande tabel.

		Afzondering		Isolatie		Afzondering veilige kamer	
Campus	**Jaar**	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen	Aantal unieke cliënten	Aantal isolaties	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen in veilige kamer
Campus Beernem	2016	80	307	65	165		
	2017	99	343	54	328		
	2018	84	332	57	250		
	2019	69	259	43	203		
	2020	78	309			39	147
Campus De Hutten	2016	86	453	25	52		
	2017	81	446	21	64		
	2018	90	801	22	45		
	2019	97	727	16	37		
	2020	113	601			15	20
Campus De Markt	2016	265	1341	39	65		
	2017	277	1419	37	58		
	2018	262	1364	32	64		
	2019	225	1345	40	86		
	2020	180	871			35	64
Campus Ruiselede	2016	91	231	68	132		
	2017	67	145	68	155		
	2018	56	161	66	124		
	2019	57	119	56	123		
	2020	60	215			41	96
Campus Wingene	2016	65	169	45	89		
	2017	69	155	41	87		
	2018	64	164	25	43		
	2019	66	253	26	45		

	2020	66	208			19	23
De Grubbe	2016	163	634	32	56		
	2017	219	794	54	86		
	2018	200	709	41	53		
	2019	209	712	34	49		
	2020	205	819			48	93

		Afzondering		**Isolatie**		**Afzondering veilige kamer**	
Geslacht	**Jaar**	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen	Aantal unieke cliënten	Aantal isolaties	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen in veilige kamer
Mannelijk	2016	496	2643	168	348		
	2017	500	2731	159	398		
	2018	477	2721	155	283		
	2019	474	2843	140	299		
	2020	444	2546			130	266
Vrouwelijk	2016	130	492	78	211		
	2017	168	571	76	380		
	2018	160	810	70	296		
	2019	134	572	56	244		
	2020	127	477			45	178

		Afzondering		**Isolatie**		**Afzondering veilige kamer**	
Leeftijd	**Jaar**	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen	Aantal unieke cliënten	Aantal isolaties	Aantal unieke cliënten	Aantal afzonderingen in veilige kamer
9-11 jaar	2016	1	2	0	0		
	2017	0	0	0	0		
	2018	0	0	1	1		

	2019	0	0	0	0		
	2020	0	0			0	0
12-14 jaar	2016	123	715	57	157		
	2017	133	625	47	148		
	2018	129	712	55	128		
	2019	111	607	48	186		
	2020	81	389			28	76
15-17 jaar	2016	513	2303	186	379		
	2017	552	2623	193	624		
	2018	520	2679	172	439		
	2019	506	2689	151	347		
	2020	492	2552			144	363
18-20 jaar	2016	29	115	13	23		
	2017	18	54	3	6		
	2018	36	140	8	11		
	2019	24	119	4	10		
	2020	25	82			5	5

6. Onderstaande tabel bevat een overzicht van het ziekteverzuim in de gemeenschapsinstellingen De Kempen, De Zande en De Grubbe voor de jaren 2019 en 2020.

Gemeenschapsinstelling:	**2019**	**2020**
Centrum De Grubbe	4,47%	7,24%
GI De Kempen	11,54%	11,94%
GI De Zande	7,09%	8,76%

Het ziekteverzuim in De Grubbe kende een sterke stijging in 2020 (van 4,47% in 2019 naar 7,24% in 2020). Deze stijging was situatie-gebonden en van tijdelijke aard.

Binnen de andere gemeenschapsinstellingen is deze evolutie veel minder uitgesproken. Zo steeg het ziekteverzuim in De Zande in 2020 licht (van 7,09% in 2019 naar 8,79% in 2020), maar deze stijging valt volledig toe te schrijven aan normale fluctuaties. Het ziekteverzuim in De Kempen bleef vrij stabiel.

Een meer gedetailleerd overzicht van dit ziekteverzuim, onderverdeeld per campus, per maand en per type van functie, kan niet gegeven worden, gezien hiermee de privacy van bepaalde personeelsleden niet kan gegarandeerd worden.